

SECTIO I.

DE SUMMO PONTIFICE.

12. PAPA NOMEN.—15. PRIMATUS HONORIS, ET JURISDICTIONIS.—14. SUMMUS PONTIFEX, FIDEI CONTROVERSIAS EX CATHEDRA DEFINIENS, ERRARE NON POTEST.—15 AD 19. POTESTAS, ET JURA, QUÆ EX PRIMATU DESCENDUNT.—20. PRIMATUS TOTIUS ECCLESIE ADIMI NEQUIT PETRI SUCCESSORIBUS.—21. POTESTAS SUMMI PONTIFICIS EPISCOPALIS, METROPOLITICA, PATRIARCHICA, ET POTESTAS TEMPORALIS.

12.

Ordiamur à Summo Pontifice, cujus in ecclesiastica hierarchia supremus gradus, et summa potestas est. Is vocatur Papa à græco verbo, latine *Pater*; quod nomen initio proprium fuit omnium Episcoporum (1); quin etiam sæpe ad minores quoque clericos translatum est (2). Sed jamdiu solus Romanus Pontifex eo nomine designatur (3); atque eum etiam Chalcedonensis Concilii Patres *Episcopum universalem* appellarunt. Verum hoc nomen, in quod arrogantia sedis Constantinopolitanæ audacter invaserat, recusavit S. Gregorius M., contentus modesto nomine *Servi Servorum Dei*, quo ipse primum uti cœpit (4), et quo nunc etiam Summi Pontifices utuntur.

(1) Vide Thomassinum *vet. et nov. eccles. disciplin. part. 1 lib. 1 cap. 4 et lib. 5 cap. 2 num. 17*, et Mamachium *origin. et antiquit. christian. lib. 4 par. 1 cap. 4 § 9 nota 3 et seq. tom. 4 pag. 297 et seq.*

(2) Vide Du-Cangium *Glossar. med. et infim. græcitat.*, Mamachium *loc. cit. et not. 5 et seq.* Atque hinc spectare videtur Walfridus Strabo *de rebus Eccles. cap. 7 in Bibliot. PP. tom. 10 col. 667 ed. Paris. an. 1621*; *Papa cujusdam paternitatis nomen est, et Clericor. congruit dignit.* Hinc qui modo Archipresbyter, olim Protopapa dicebatur, et Innocent. III *lib. 15 ep. 60 ad Archiepisc. Theban. pag. 625 to. 2 ed. Baluzii Paris. 1682.* parochiam appellat *Papatum*, secundum usum, et consuetudinem Græcorum, à quibus omnis Sacerdos *Papa* dicebatur. Diverso tamen modo, uti recte est à Mamachio observatum *loc. cit. not. 1*, Græci flectunt vocem, cum Pontificem, et Sacerdotem Papam appellant.

(3) Jam inde à sæculo V Summum Pontificem ob eminentem ejus dignitatem *Papam*, nullo alio addito, appellari cœpisse, ostendit Thomassinus *vet. et nov. eccles. discipl. par. 1 lib. 1 cap. 50 num. 14* Sed ea de re vide Christianum Lupum *schol. in dictat. S. Gregorii VII can. 41 tom. 5 opp. pag. 215 ed. Venet. 1725*, Cajetanum Cennium disert.: 5 inter ejus *dissertat. Italicas Pistorii editas an. 1778 tom. 1 pag. 152 et seq.*, et librum *Del Primato dell' Apostolo S. Pietro è dei Romani Pontifici suoi successori cap. 2 §. 20 pag. 45 et seq. et in not. 40 pag. 47 et seq.*, ubi erudite agitur

de Papæ nomine, deque ceteris nominibus, quibus jure, et merito Romani Pontifices appellantur.

(4) Joannes Diaconus *in vit. S. Gregor. lib. 2 cap. 1 t. 4 opp. S. Gregorii col. 45 ed. Maurin. Paris. 1705.*

(N. S. Pontifex passim in veteri Ecclesia ab antiquis Patribus, et Conciliis meritissimo jure adpellatus est *Pater Patrum*, *Apostolicum pulmen*, *Petra*, et *Fundamentum Ecclesiæ*, *Apex totius Episcopatus*, *Pontifex Christianorum*, *Summus Sacerdos*, *Ecclesiæ Universalis Antistes*, *Summus omnium Præsidum Pontifex*, *Ecclesiæ Caput*, *Christi Vicarius*, *Christi Ovilius Pastor*, *Christi vineæ Custos*, *Caput omnium Episcoporum*, *Caput unitatis*, *potissimus Sacerdos*, *Caput omnium Domini Sacerdotum* etc.)

13. Est autem Summus Pontifex jure divino Ecclesiæ caput, et centrum unitatis, Petri Successor, Christi vicarius, omnium Christianorum pater, et doctor, atque habet in tota Ecclesia primatum non dignitatis solum, sed etiam jurisdictionis (1). Quare Pontifex Christianos omnes honore antecedit, atque in omnes jurisdictionem exercet, cum habeat *pascendi*, *regendi*, et *gubernandi universalem Ecclesiam*... *plenam potestatem* (2).

(1) Conc. Florent. *in definit. collect. Labbei tom. 18 col. 526 et 527*, quod pridem etiam expresserat Conc. Lugdunense II *in profess. fid. col. 512 tom. 14 eod. loc.* Testimonia celeberrima, quæ in primis à Patribus ex Evangelio afferuntur ad Petri, ejusque successorum primatum ostendendum, et ad quæ cetera referri commode possunt, sunt apud Matthæum XVI 18: *Ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram edificabo Eccles. meam, et portæ inferi non prævalebunt adversus eam; et tibi dabo claves regni cælorum etc;* apud Joannem XXI 15: *Pasce agnos meos, pasce oves meas;* apud Lucam XXII 52: *Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos.* Recte agebat S. Bernardus ad Eugenium III *lib. 2 de consider. cap. 8 col. 423 vol. 1 ed. Mabillonii Paris. 1719*: *Sunt quidem et alii cæli janitores, et gregum pastores. Habent illi sibi assignatos greges, singuli singulos: Tibi universi crediti, uni unus. Nec modo ovium, sed et pastorum tu unus omnium pastor. Unde id probem, queris? Ex verbo Domini. Cui enim, non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum, sic absolute, et indiscrete totæ commisse sunt oves? Si me amas, Petre, pasce oves meas. Quas? illius, vel illius populi, civitatis, aut regionis, aut certi regni? Oves meas, inquit. Cui non planum, non designasse aliquas, sed assignasse omnes? Nihil excipitur, ubi distinguitur nihil. Et forte præsentibus ceteri condiscipuli erant, cum committens uni, unitatem omnibus commendaret in uno grege, et uno pastore... Inde est, quod alii singuli singulas sortiti sunt plebes, scientes sacramentum. Denique Jacobus, qui videbatur columna Ecclesiæ, contentus est Hierosolyma, Petro universitatem cedens.*

(2) Verba hæc sunt Concilii Florentini *loc. cit.* Confer etiam Concilium Lateranense IV *in decret. 5 de dignit. Patriarchar tom. 15 Concil. col. 957*, Concilium Constantiense, à quo damnata est propositio 41 Joannis Wiclefi agentis: *non est de necessitate salutis credere Romanam Ecclesiam esse supremam inter alias Eccles. tom. 16 col. 121*; itemque propositio 9

Joannis Hus *col. 249 ib.*, consule præterea fidei professionem, quæ apud catholicos ubique gentium obtinet, quamque Clerus Gallicanus a calumniis vindicatis hæreticorum *tom. 1 Actor. Cler. Gallican. pag. 93 seqq. edit. Paris. an. 1716*, et Expositionem fidei eidem Clero probatam *ib. pag. 190*. Videndæ autem in primis sunt Pii VI. Pontificis Maximi, literæ gravitatis, dignitatis, veritatis, auctoritatisque plenæ, quæ incipiunt *Super soliditate*, datæque sunt die 28. Novembris an. 1786.

14. Multa hinc jura sunt, quibus politur Romanus Pontifex, quia caput Ecclesiæ est, centrumque unitatis, quia Primatum habet ordinis, et jurisdictionis, quia regere, et gubernare Ecclesiam universam debet. Nimirum cum unitas Ecclesiæ postulet, ut una sit omnium fidei, morum, ac generalium capitum disciplinæ consensus, consequens est, ut hæc regi, administræque Romani Pontificis judicio, et auctoritate debeant. Itaque earum rerum, quæ ad hæc cuncta pertinent, Summus Pontifex ab omnibus certior est faciendus, ad quod spectat jus petendarum, accipiendarumque relationum (1), ipseque de his rebus controversias judicat.

(1) *Non enim optimum*, inquit Sardicensis Concilii Patres *in ep. synodic. ad Jul. 1* apud Labbæum *tom. 2 conc. col. 690 ed. Ven.*, et valde congruentissimum esse videbitur, si ad caput, idest ad Petri Apostoli sedem de singulis quibuscumque provinciis Domini referant Sacerdotes? Sane primo ipso Ecclesiæ sæculo Corinthii Clementem P. de eorum Ecclesiæ statu certiores fecerunt, ab eoque datæ sunt ad illos literæ, quibus omnia considerata, et provisæ sunt, quæque extant apud Cotelerium *PP. Apostol. tom. 1 pag. 145 ed. Antwerp. 1698* et quas memorat Eusebius *histor. eccles. lib. 5 cap. 6 pag. 187 ed. Taur. 1746*. Videndus idem Eusebius *lib. 4 cap. 23 pag. 160*, ubi ostendit, qua reverentia Corinthii tum ipsas Clementis, tum Soteris ejus successoris literas acceperint, et *lib. 5 cap. 3 pag. 184*, ubi refert Legationem II Ecclesiæ sæculo missam à Confessoribus Lugdunensibus ad Eleutherium Pontificem, pro Ecclesiarum statu. Confer etiam rescriptum Innocentii I *ad Conc. Carthag. et ad Conc. Milevit.* apud eundem Labbæum *tom. 5 Conc. col. 44 et 47*, Cyrillum Alexandrinum *ep. ad Cælest. P. par. 1 Conc. Ephes. cap. 14 col. 889 eod. tom. 5*, Bonifacium I *ad Episc. Illyric. in collect. Romana Lucæ Holstenii par. 4 pag. 69*, Hieronymum *ep. 123 num. 10 tom. 1 pag. 901 ed. Vallarsii Veronæ*, Augustinum *ep. 436 al. 406 ad Paulin. num. 2 pag. 505 seq. tom. 2 opp. ed. Antwerp. 1700*, Leonem M. *ep. 12 ad Anas. Thessalon. cap. 11 opp. tom. 1 col. 690 ed. Venet. 1755*. Mitto cetera testimonia, quæ collegit Mamachus *del diritto libero della Chiesa, lib. 5 par. 2 cap. 5 not. 1 pag. 18 et seq.*

(N. S. In Hispania luculentissima habemus monumenta, quibus demonstrari possit R. Pontificis Primatus. Ac primo, quoad Canonum curandam observantiam, exstat Siricii P. Epist. ad Hiemerium Tarracon. data 5 Id. Februar. an. 385, in qua præfatus Pontifex, cujus prædecessores consulerant Tarraconenses, diserte ait in fine: *Nunc Fraternalitatis tuæ animum ad servandos Canones... magis ac magis incitamus, ut hæc, quæ ad tuam consulta rescriptimus, in omnium Coepiscoporum nostrorum perferri su-*

cias notionem. Tum et Innocentii I *ad Episcop. Syn. Tolet.*, quos ad acutam Concilii Nicæni disciplinam observandam exstimulavit. Tum etiam Hilarii P. *ad Ascanium, et reliquos Tarracon. Prov. Episc. data 5 Kalend. Januar. an. 465*, in qua decernit: quod nihil deinceps contra Nicænorum Canonum constitutum tentetur. Tum denique Hormisdæ P. *ad univers. Episc. Hispan. data 4 Nonas April. an. 521*, in qua nihil nisi summa in promovenda Sacrorum Canonum observantia, vigilantia adparet.

Secundo, quantum ad fidei confirmanda dogmata, in eisque firmandos fideles, vel devios revocandos, ex eo vel maxime constat Primatus, quod Leo M. Turibio Asturicensi Episcopo scripserit 12 Kalend. Augusti an. 447, et cuncta sigillatim Priscillianæ hæresis capita diris devoverit, ac præterea Synodum totius Hispaniæ, vel saltem Galliciæ, ad extirpandas erroris reliquias indixerit. Dein ex Epist. Vigilii P. *ad Profuturum Brac.*, qua Hispaniensis Ecclesia in detestandis Priscilianis, et Arii erroribus confirmaretur. Denique ex Epist. præfati Hormisdæ P. *ad omnes Episc. Hispan.*, missa una cum Orientalium Patrum professione, ut unitatem fidei, et nostram cum eis communionem stabiliendam curaret.)

15. Atque in eo quidem judicio, quod Pontifex *ex cathedra* emittit, hoc est universalis Magistri suscepta persona, in definiendis fidei controversiis errare non potest (1). Nam erroris expertem esse oportet, quem Christus Ecclesiæ præposuit, ut Christianos omnes cogat ad eandem secum unitatem, præsertim in fide, adeo ut qui ab ejus doctrina discedit, hæreticus, et schismaticus habeatur.

(1) Videndi Bellarminus *de Romano Pontifice lib. 4 cap. 3 et seq. tom. 4 opp. pag. 394 ed. Ven. 1721*, Melchior Canus *de loc. theolog. lib. 6*, Jacobus Hyacin. Serry *diss. 1 de Rom. Pont. falli et fallere nescio cap. 1 et seqq.*, Cardinalis Orsius, *de irreformabili Romani Pontific. in definiendis fidei controversiis, judicio*. Petrus Ballerin. *de vi ac rat. Prim. Rom. Pontific. cap. 15 pag. 260 et seqq. ed. Augustæ Vind. 1770.*, Veith Richerii *Sistem. sect. 2 §. 26 p. 121*, Cl. Mamaehus *antiqu. Christian. tom. 5 par. 4 pag. 95 et seqq. et pag. 154 et seqq. et in lib. contr. Auctorem opusc. Quid est Papa? tom. 1 ep. 1 num. 14 pag. 57 et eqq.*, et Cl. Vincentius Lupolus Episcopus Telesiensis *Jur. Eccles. prælect. tom. 2 cap. 2 §. 59 in not.* Quando autem Pontifex aliquid ex cathedra definire, aut potius tamquam privatus Doctor rem agere videatur, explicat Ballerinius *loc. cit. cap. 15 §. 6 pag. 285*.

16. Jurisdictionis, et potestatis, quam Summum Pontificem in universam Ecclesiam habere diximus, multa sunt capita. Nimirum ipse leges ecclesiasticas condit, quibus universa Ecclesia teneatur (1), conditas, cum opus est, relaxat, (2) pœnis animadvertit in eos, qui legibus non obtemperant (3), judicat graviores causas ecclesiasticas (4), habetque jus appellationum (5). Cum enim recta earum ratio sit, ut ab inferiore judice ad supe-

riorem provocetur, ac denique ad eum, ultra quem progredi iudicium non potest; facile intelligitur, in rebus ecclesiasticis appellandum demum esse Summum Pontificem, qui omnium est Princeps, et cujus iudicium soli Deo subicitur. Quod si in rebus civilibus semper postrema appellatio ad illum fertur, penes quem est summa earum rerum potestas; cur non etiam in rebus ecclesiasticis postrema hæc appellatio dabitur ad Summum Pontificem, qui tamquam princeps, et caput Ecclesiæ, summam in his rebus potestatem habere debet?

(1) Initio Romani Pontifices, uti demonstratum supra est in *Prolegom. cap. 5 §. 55 n. 2, et 3*, generales leges ut plurimum in concilio edere solebant, sed sæpe etiam mandata sua comprehendebant literis, quibus omnes parere cogebantur. Plures sunt hujusmodi literæ decretales, atque ex iis, ut omnes norunt, pars magna canonici juris conficitur. Dionysius Exiguus has decretales primus collegit sumpto initio à Siricio, sed tamen certum est, ab antiquioribus quoque Pontificibus datas fuisse similes literas, quæ extant apud Constantium *Epist. Roman. Pontif. Certe ipse Siricius ep. 1 ad Himer. Tarraconen. c. 1* apud Constantium *loc. cit. col. 624*, memorat *missa ad provincias à venerandæ memoriæ prædecessore meo Liberio generalia decreta*. Atque illa Siricii epistola ad Himerium, qua Sacerdotes, et Diaconi jussi sunt abstinere se ab uxoribus, quas ante sacros ordines duxerant, quot in Hispaniis, uti observat Bianchius *della potestà è polizia della Chiesa lib. 2 cap. 5 §. 5. tom. 4 pag. 458 et seq.*, turbas excitare debuisset; quod tollebat vetus consuetudo earum regionum, et civili reipublicæ damni aliquid inferri videbatur? Et tamen omnes Pontificiæ legi paruerunt, ac Siricii successor Innocentius I. eandem legem observari in Galliis voluit, datis literis ad Vitricium Rotomagensem, et Exsuperium Tolosanum apud Constantium *loc. cit. col. 745 seqq. et col. 789 seqq.* Dubitari vero non potest, quin hæc literæ vim legis habuerint, uti ostendit sanctio, seu pœna constituta in eos, qui his legibus non obtemperarent. Quæ eadem sanctione munitæ sunt literæ ceterorum Pontificum, uti patet ex Zosimo *ep. 9 ad Hesych. Salonit.*, Cælestino *ep. 5 n. 3* apud Constantium *loc. cit. col. 970 et 1074*, Leone M. *ep. 4 cap. 5 opp. tom. 1 col. 616 ed. Balerin. Venet. 1755*, aliisque compluribus, quos mittimus, ne longiores simus. Confer Cl. Zaccariam *Anti-Febronio par. 2 lib. 2 cap. 1 et cap. 2* et confer librum Romæ editum an. 1791 cui titulus: *Testimonianze delle Chiese di Francia etc. tom. 1 Istruz. Pastorale di M. Vescovo d' Amiens p. 25, 27, 31, 55, 45, 49, 67, 89.*

(2) Ut relaxare quis possit legem, supra eam potestatem habeat necesse est. Hanc autem in leges ab universa Ecclesia conditas non alius habere potest, quam qui Ecclesiæ caput, princepsque est, cujus in totam Ecclesiam fertur iudicium. Atque hanc quidem potestatem propriam Summi Pontificis agnovit ipsa Synodus Basilensis in *ep. Synod. n. 5* apud Labbæum *eonc. tom. 47 col. 484*, et agnovit ipse Dupinius de *antiq. Eccl. discipl. dissert. 4 cap. 2 §. 5*. Sane plenæ sunt ecclesiasticæ historiæ dispensationum, quæ à Sede Apostolica concessæ sunt. Paulo post initium IV. sæculi Melchisedes P. decretum edidit de *Episcopis, qui quibuscunque locis, si duo essent ordinati, quos dissensio geminasset, is confirmaretur, qui*

*fuisse ordinatus prior; alteri autem eorum plebs alia regenda providetur, et hanc quidem dispensationem laudat Augustinus ep. 53 ad Glorium et Eleasium n. 16 pag. 72 tom. 2 opp. ed. Antwerp. 1700. Eodem IV. sæculo ad exitum vergente Siricius ep. 1 ad Himerium Tarrac. n. 49 apud Constantium ep. Pontif. Roman. col. 656 iis, qui ignorantes ad sacram militiam indebitè irrepissent, veniam dedit, ut in ordine, quem tenerent, perseverare possent; et initio V. sæculi Anastasius I. rogatu Episcoporum Africae clericis, qui Donatarum partes sequuti fuerant, ministrare permisit in ordinibus, quorum munera exercuerant, cum in ea secta versarentur. Confer Codicem Canonum Ecclesiæ African. c. 63 apud Justellum *Biblioth. Jur. can. tom. 1 pag. 365 ed. Paris. 1661*, Constantium *loc. cit. col. 755 et 754*, et Thomassinum *Vet. et nov. Eccl. discipl. par. 2 lib. 5 cap. 25*. Illustris est etiam venia data à Simplicio Pontifice *ep. 14 ad Zenon.* apud Labbæum *tom. 5 concil. col. 410*, rogatu Zenonis Imperatoris, qua firmata est ordinatio Episcopi Antiocheni, qui contra Nicænos Canones creatus fuerat. Synodus Romana VI. apud Labbæum *tom. 5 Conc. col. 509 ed. Venet.* quæ pluribus constabat tum Italiæ, tum aliorum provinciarum Episcopis, mirifice approbavit testimonium, quod tulit Symmachus Pontifex de auctoritate Sedis Apostolicæ concedendarum dispensationum, quas temporum ratio postularet. Consule Thomassinum *Vet. et nov. Eccl. Disciplin. par. 2 lib. 5 cap. 24*, Natalem Alexandrum *Hist. Eccles. histor. 5. sæc. tom. 5 cap. 5 art. 3 tom. 5 pag. 8 et de Photian. schismat. dissert. 4 §. 22 in fin. pag. 558 tom. 6 ed. Venet. 1776*, Mamachium *advers. auct. opusc. Quid est Papa? ep. 5 §. 41 tom. 1 pag. 252 ed. an. 1787*, et doctissimum Card. Gerdilium *Confutazione di duo libelli contro il Breve Super Soliditate tom. 1 pag. 35, 115 seqq. et tom. 2 pag. 125*, à quibus et alia dispensationum exempla referuntur.*

Non ergo Episcopi est super jure ecclesiastico communi dispensare: quæ generalis regula et Innocentii III *cap. 20 de Electione*, et Joan. XXII *Extrav. unic. de Relig. domibus* auctoritate nititur. Porro rationi repugnat, inferiorem superioris legem tollendi potestate potiri. Unde cordatiores Canonistæ talem solummodo facultatem Episcopis asserunt, cum ipsis jure scripto, vel legitima consuetudine, aut speciali delegatione concessa est; atque iis in casibus, in quibus nec Rom. Pontificem consulendi tempus datur, nec aliunde sine gravibus malis, nedum denegari, verum neque differri dispensatio potest; tunc enim præsumpta, et interpretativa S. Sedis delegatio accommodatur.—Sed de hoc sapienter Card. J. Soglia *Inst. J. Publ. Eccl. lib. 2, cap. 2, §. 49.*

(3) Quæ enim, inquit S. Cælestinus P. *epist. 5 num. 5* apud Constantium *loc. cit. col. 1074*, sola admonitionis auctoritate non corrigimus, necesse est per severitatem congruentem regulis vindicemus. Nota sunt omnibus quæ contra quartadecimanos, contra rebaptizantes, contra alios Pontificis legibus non parentes à Victore, Stephano, ceterisque Pontificibus gesta sunt. Consule præterea, quæ superiore *not. 1* diximus de pœna adversus eos constituta, qui Pontificis legibus non parerent.

(4) Jus hoc, quo in qualibet societate potiri debet quisquis in ea supremum est caput, et summam habet jurisdictionem, semper Romanos Pontifices exercuisse certum est; atque hinc ad Sedem Apostolicam graviora quæque negotia semper referri consueverunt, ut de iis iudicium ferret. Si majores causæ, inquit Innocentius I. *ep. 2 ad Victric. Rotomag. cap. 5* apud Constantium *loc. cit. col. 749*, in medium fuerint devolutæ, ad sedem

Apostolicam, sicut Synodus statuit, et beata consuetudo exigit, post judicium Episcopale referantur. Sed dignus præsertim cura, et observatu est Bonifacii I, locus ep. 15, ubi statuitur, graviore causas statim, primoque judicio ad Sedem Apostolicam esse deferendas; ac multis, ut ipse inquit num. 6 col. 1042 apud Constantium patere ostenditur *documentis, maximas orientalium Ecclesias in magnis negotiis, in quibus opus esset disceptatione majore, sedem semper consuluisse Romanam, et quoties usus exigit, ejus auxilium postulasse.* Eadem hæc sententia expressa est in Capitularibus Regum Francorum *Capitular. Aquisgranem. an. 805* apud Baluzium tom. 1 cap. 4 col. 270 ed. Venet. 1772, ubi de gravioribus quibusdam rebus ecclesiasticis visum est *Apostolicam Sedem consulere, jubente canonica auctoritate, atque dicente: si majores causæ in medium fuerint devolutæ, ad Sedem Apostolicam, ut sancta synodus statuit, et beata consuetudo exigit, incunctanter referantur.* Confer etiam Zosimum ep. ad Episc. Gallicæ apud eundem Constantium col. 958, Sixtum III. ep. 8 ad Synod. Thessal. col. 1265. eod. loc. Leonem M. ep. 5, 6, 13, 14. tom. 1 col. 519, 622, 678, 685. edit. Ballerin. Atque hi omnes, cum de tali jure loquuntur, semper illud antiqua consuetudine receptum ostendunt, ut proinde risum moveant, qui etiam ad hoc jus Sedis Apostolicæ pertrahunt Isidorianas Decretales, quæ multo postea prodierunt. Quid? Aliarum insignium orientalium Sedium hæc in re prærogativam quis ignorat? Antiochenæ Sedi, quæ S. Petrum habuit auctorem, hoc jus in toto Oriente ejusdem Sedis Antistiti Alexandro asseruit Innocentius I. ep. 24 num. 4 apud Constantium col. 852. *Ut sicut Metropolitanos auctoritate ordinis singulari, sit et ceteros non sine permissu, conscientiaque tua sinas Episcopos procurari.* Et rationem post pauca addit: *quod enim te maxima expectat (hoc est, ut explicat Constantius, ad te pertinet) cura, præcipue tuum debent mereri judicium.* Quid dicam de Episcopo Constantinopolitano, postquam in eam civitatem imperii sedes translata est? Socrates *histor. eccles. lib. 7 cap. 28 pag. 517 ed. Taurin. 1747* legem memorat, *qua sancitum est, ne præter sententiam Episcopi Constantinopolitani ulla fiat Sacerdotis (id est Episcopi) ordinatio.* Extat quoque Theodosii lex ad Philippum Præfectum Prætorio Illiryci L. 45 *Cod. Theod. de Episc. et Cler.* qua cautum est, ut in Illyricanis provinciis *si quid dubitatis emergerit, id oporteat non absque scientia viri reverendissimi sacrosanctæ legis antistitis urbis Constantinopolitanæ, quæ Romæ veteris prærogativa lætatur, conventui sacerdotali, sanctoque judicio reservari.* Profecto si hoc privilegium concessum est Episcopo Constantinopolitano, quod ea urbs *Romæ veteris prærogativa lætatur,* petiori jure dici debet affixum Romanæ Urbis Episcopo, ut in causis gravioribus nihil sine ejus scientia, et consensu fieret. Ea lex revocata quidem deinceps fuit: sed cum fuerit e medio sublata, ne jura Summi Pontificis aliquid eaperent detrimenti, manifestum est eadem jura, quæ ut integra servarentur, lex illa abrogata fuit, in Episcoporum, aliisque gravioribus causis confirmatam fuisse.

(3) Jus appellationum, inquit Natalis Alexander *histor. eccl. sæc. 4 dissert. 28 de jur. appellationum etc. tom. 4 pag. 462 ed. Venet. an. 1776, est appendix Primatus S. Petro, et ejus successoribus à Christo collati, non est à Synodo Sardicensi, aut quavis alia institutum.* Revera complurima sunt exempla appellationum, quæ ante Synodum Sardicensem ad Sedem Apostolicam delatæ sunt. Videnda in primis est dissertatio Romæ edita anno 1768 *de appellationibus ad Romanum Pontificem,* et Joannis Marchetti *dissertatio item Romæ edita an. 1795. Del Concilio di Sardica, è de' suoi ca-*

noni su la forma de' guidizi ecclesiastici. Verum de appellationibus ad Sedem Apostolicam agam copiose lib. 5.

17. Ipse etiam Superioris jurisdictione solvit, quos solvendos judicat (1), plenarias Indulgentias largitur (2), generale Concilium indicit, eique præsidet vel per se, vel per Legatos suos, atque ejus decreta confirmat (3). Quis enim omnes vocabit Episcopos, et eorum cœtui præsidebit, et constituta confirmabit, nisi qui omnium est caput, qui omnes in unam communem centrum unitatis conjungit, et sine quo neque Episcopi universam Ecclesiam repræsentare, neque eorum decreta Ecclesiæ universæ decreta haberi possunt?

(1) Consule S. Bernardum *de consider. lib. 5 cap. 4 num. 14 opp. tom. 2 pag. 492 edit. Venet. 1765,* et vide etiam Natalem Alexandrum *hist. sæc. 11 et 12 cap. 7 art. 8 pag. 155 tom. 7 cit. ed. Venet. et dissert. 12 de sac. Synod. Trident art. 16 schol. 15 tom. 9 pag. 534.* Verum ea de re alius erit agendi locus.

(2) Concilium Lateranense IV. *cap. 62* apud Labbæum *tom. 15 Concil. col. 999 ed. Venet. Constantiense* in Bulla Martini V. *inter cunctas ibid. tom. 16 col. 762, S. Thomas supplem. 3 part. quæst. 26 art. 5.*

(3) Confer quæ supra diximus in *Prolegomen. cap. 5 §. 53. not. 1, 2, 3.*

18. Et quoniam Summo Pontifici non solum ovium, sed etiam Pastorum gubernatio, totiusque Ecclesiæ procuratio commissa est, curam etiam, et sollicitudinem habere debet Episcoporum, qui particulares Ecclesias regunt. Quare ipse creat (1), ac transfert Episcopos (2), eorumque arelat, et constringit potestatem, quam obnoxiam habet (3), eosdem propter crimina Episcopatu dejicit (4), atque etiam restituit (5); Episcopatus constituit (6), et plures in unum conjungit, aut unum distrahit in plures (7), cum alterutrum postulat Ecclesiæ utilitas, cujus sollicitudo Summo Pontifici incumbit.

(1) A Sixto Pontifice septem in Galliis Episcopos constitutos fuisse, narrat Gregorius Turonensis *Histor. Franc. lib. 1 cap. 23 col. 25 ed. Paris. 1699, et Tom. 2. Rerum Gallic. et Franc. Mart. Bouquet. Paris. 1759 pag. 147;* ab eodemque Pontifice primum ad Rhemensem Metropolim directum fuisse Sixtum, scribit Hincmarus Rhemensis *Opusc. 55 c. 16 pag. 451. Tom. 2. ed. Paris 1645.* Primus Scotorum Episcopus Palladius, eoque vita functo, Patricius à Cælestino P. creatus est. Prosper in *Cronic. col. 744 ed. Paris. 1711. Bedæ lib. 1 hist. Gen. Angl. cap. 15 pag. 55 edid. Cantabr. 1645, Marianus Scotus lib. 2 ætat. 6 ad an. 451.* Alia multa ea de re monumenta habes apud Joannem Diaconum in *vit. S. Gregor. M. lib. 5 cap. 7 opp. S. Greg. tom. 4. col. 86 edit. Maurin. Paris. 1703,* et aliud apud Optatum Milevit. *contra Parmen. lib. 1 pag. 23 ed. Paris. 1676;* quem in lo-

